

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Факультет програмної інженерії та бізнесу
Кафедра публічного управління та підприємництва

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи

_____магістра_____

на тему **«Розвиток публічного управління в країнах Європи»**

ХАІ.601.667ПУА.24О.281.196108 ПЗ

Виконав: здобувач 6 курсу групи № 667ПУА
Галузь знань 28 «Публічне управління та
адміністрування»

(код та найменування)

Спеціальність 281 «Публічне управління та
адміністрування»

(код та найменування)

Освітня програма : «Публічне управління та
адміністрування»

(найменування)

_____Неліченко С.В.

(прізвище й ініціали здобувача)

Керівник: _____Ковальчук В.Г.

(прізвище й ініціали)

Рецензент: _____Шведун В.О.

(прізвище й ініціали)

Харків – 2024

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Факультет програмної інженерії та бізнесу

(повне найменування)

Кафедра публічного управління та підприємництва

(повне найменування)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 281- «Публічне управління та адміністрування»

(код та найменування)

Освітня програма «Управління та адміністрування регіональних економічних систем»

(найменування)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Вероніка КОВАЛЬЧУК
 (ім'я та прізвище)
 «07» жовтня 2024р.

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Неліченко Софії Володимирівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Розвиток публічного управління в країнах Європи»
2. Керівник кваліфікаційної роботи: Ковальчук В.Г., д. наук держ. упр.
затверджено наказом Університету від «28» жовтня 2024 року №1980-уч
Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи «12» грудня 2024року.
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: чинне законодавство, матеріали виробничої практики, статистичні дані, періодична література, інші джерела.
4. Зміст пояснювальної записки: дослідити теоретичні основи фінансування освітньої сфери в Україні; проаналізувати стан справ фінансування закладів освіти; дослідити проблеми фінансування вищої освіти в Україні; розробити рекомендації для державного фінансування освіти в Україні виходячи з закордонного досвіду.
5. Перелік графічного матеріалу: Перелік ілюстративного матеріалу роботи, презентація кваліфікаційної роботи в Power Point
5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Основний	Ковальчук В.Г., завідувач каф. 601	08.10.2024	12.12.2024

Нормоконтроль Ковальчук В.Г. «09» грудня 2024 р.
 (підпис) (ініціали та прізвище)

6. Дата видачі завдання «08» жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1.	Дослідження основних літературних джерел з теми кваліфікаційної роботи	09.10.2024 - 20.10.2024	виконано
2.	Розділ 1 Теоретичні основи та концептуальні засади публічного управління в країнах Європи	21.10.2024 – 03.11.2024	виконано
3.	Розділ 2 Сучасні тенденції та інституційний розвиток публічного управління в Європі	04.11.2024 – 14.11.2024	виконано
4.	Розділ 3 Порівняльний аналіз реформ публічного управління у країнах Європи	15.11.2024 – 29.11.2024	виконано
5.	Висновки	30.11.2024 – 01.12.2024	виконано
6.	Оформлення графічного матеріалу	02.12.2024– 03.12.2024	виконано
7.	Оформлення пояснювальної записки	04.12.2024 – 05.12.2024	виконано
8.	Одержання відгуку керівника та рецензії	06.12.2024 – 07.12.2024	виконано
9.	Нормоконтроль	08.12.2024 – 09.12.2024	виконано
10.	Підготовка до передзахисту та передзахист	10.12.2024 – 12.12.2024	виконано
11.	Підготовка до захисту	13.12.2024 - 22.12.2024	виконано

Здобувач

(підпис)

Софія НЕЛІЧЕНКО

(ім'я та прізвище)

Керівник роботи

Вероніка КОВАЛЬЧУК

(підпис)

(ім'я та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків, що займає 87 сторінок друкованого тексту. Матеріали кваліфікаційної роботи містять 19 таблиць, 1 діаграму. Список використаних джерел складається із 40 найменувань, які займають 3 сторінки.

В першому розділі розглянуті теоретичні основи фінансування освітньої сфери. Були проаналізовані основні принципи публічного управління, такі як прозорість підзвітність та інклюзивність, які формують основу демократичних систем в Європі. Також було проаналізовано еволюцію управлінських систем, зокрема перехід від бюрократичних моделей до сучасних підходів, орієнтованих на громадян. Особливості трьох ключових моделей управління: англосаксонської (ринковий підхід), континентальної (правова стабільність) та скандинавської (соціальна справедливість), які демонструють різні шляхи ефективного врядування. Ці розділи акцентують на важливості адаптації європейського досвіду для вдосконалення управлінських практик в Україні.

Другий розділ був зосереджений на сучасних викликах та трендах, а саме вплив глобалізації стимулює інтеграцію країн, використання міжнародних стандартів і спільних рішень для глобальних викликів, Цифровізація підвищує прозорість і доступність державних послуг, зменшуючи бюрократичні бар'єри (приклади Естонії та скандинавських країн), децентралізація сприяє посиленню ролі місцевих громад, підвищуючи ефективність використання ресурсів і участь громадян у процесі управління. Ці аспекти визначають вектор розвитку сучасного публічного управління.

В третьому розділі були проаналізовані практичні аспекти реформування. Антикорупційні механізми є основою для забезпечення довіри до влади та ефективного управління. Успішний досвід скандинавських країн показує, як поєднання прозорості, соціальної рівності та довіри може стати прикладом для інших держав, зокрема України. Директиви ЄС слугують

каталізатором для реформ у країнах-членах та асоційованих державах, у тому числі України. Досвід Східної Європи (Польща, Румунія) демонструє складний, але успішний процес реформ, які враховують регіональні виклики.

В результаті проведеного дослідження були виконані поставлені задачі, була досягнута мета кваліфікаційної роботи. У роботі було підкреслено важливість міжнародної співпраці та адаптації перевірених практик для реформування публічного управління.

ABSTRACT

The qualification work consists of an introduction, three sections and conclusions, which occupies 87 pages of printed text. The materials of the qualification work contain 19 tables, 1 diagram. The list of used sources consists of 70 items that occupy 3 pages.

In the first chapter, the theoretical foundations of financing the educational sector are examined. The main principles of public governance, such as transparency, accountability, and inclusiveness, which form the basis of democratic systems in Europe, were analyzed. Additionally, the evolution of governance systems was explored, particularly the transition from bureaucratic models to modern citizen-oriented approaches. The chapter highlights the characteristics of three key governance models: the Anglo-Saxon model (market-driven approach), the Continental model (legal stability), and the Scandinavian model (social justice), which demonstrate different paths to effective governance. These sections emphasize the importance of adapting European experiences to improve governance practices in Ukraine.

The second chapter focused on contemporary challenges and trends. Globalization stimulates the integration of countries, the adoption of international standards, and collective solutions to global challenges. Digitalization enhances the transparency and accessibility of public services while reducing bureaucratic

barriers (examples include Estonia and Scandinavian countries). Decentralization strengthens the role of local communities, improving resource efficiency and increasing citizen participation in governance processes. These aspects define the trajectory of modern public governance development.

In the third chapter, practical aspects of reform were analyzed. Anti-corruption mechanisms are fundamental to building trust in government and ensuring effective governance. The successful experiences of Scandinavian countries demonstrate how a combination of transparency, social equality, and trust can serve as a model for other nations, including Ukraine. EU directives act as catalysts for reforms in member and associated states, including Ukraine. The experiences of Eastern European countries (Poland, Romania) illustrate the complex but successful process of reforms that address regional challenges.

As a result of the conducted research, the tasks were completed, and the goal of the qualification work was achieved. The study emphasized the importance of international cooperation and the adaptation of proven practices for reforming public governance.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ.....	12
1.1. Сутність і принципи публічного управління : європейський контекст ...	12
1.2. Еволюція систем публічного управління в європейських країнах.	15
1.3. Моделі публічного управління та вплив глобалізації на концепцію публічного управління в Європі	23
РОЗДІЛ 2 СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ЄВРОПІ.....	35
2.1. Цифровізація та електронне врядування в європейських країнах	35
2.2. Децентралізація як ключовий тренд у публічному управлінні.	39
2.3. Роль місцевого самоврядування у публічному управлінні та впровадження антикорупційних механізмів	42
РОЗДІЛ 3 ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕФОРМ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ	50
3.1. Особливості реформ публічного управління у країнах Західної Європи (Франція, Німеччина).....	50
3.2. Трансформація публічного управління у країнах Східної Європи (Польща, Румунія).....	56
3.3. Вплив директив ЄС на реформування публічного управління	63
3.4. Успішні практики управління в Скандинавських країнах: уроки для інших держав.....	70
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі публічне управління стає ключовим інструментом забезпечення сталого розвитку, соціальної стабільності та економічного зростання. Європейські країни демонструють значні досягнення у реформуванні державних систем, орієнтуючись на принципи прозорості, підзвітності, інклюзивності та ефективності. Ці трансформації відбуваються на тлі глобальних викликів, таких як цифровізація, посилення громадської активності, децентралізація, боротьба з корупцією та необхідність адаптації до стандартів міжнародного права.

Особливо актуальним є дослідження публічного управління у країнах Європи в умовах впливу директив ЄС, які сприяють уніфікації стандартів, розвитку демократії та підвищенню ефективності державних інституцій. Для країн, які прагнуть інтеграції до Європейського Союзу, таких як Україна, досвід європейських держав є надзвичайно цінним, адже дозволяє уникати помилок, прискорювати реформи та впроваджувати передові практики.

Реформування публічного управління в Україні є однією з основних умов для її демократичного розвитку, підвищення міжнародного авторитету та економічного зростання. Україна перебуває на шляху впровадження інновацій у публічному секторі, зокрема децентралізації, цифровізації державних послуг та антикорупційних механізмів. Проте цей процес вимагає не лише адаптації передового досвіду, але й врахування місцевих особливостей, соціального контексту та викликів, пов'язаних із постконфліктною відбудовою.

Метою дослідження є комплексний аналіз принципів, моделей та успішних практик публічного управління в країнах Європи для визначення їхнього потенціалу щодо адаптації в Україні. Це передбачає вивчення ключових реформ у публічному секторі, впливу директив ЄС, цифровізації, децентралізації та антикорупційних механізмів, а також оцінку успішного

досвіду європейських країн, зокрема скандинавських, для вдосконалення системи публічного управління в Україні.

Для досягнення вказаної цілі необхідно вирішити такі завдання:

- Розкрити сутність і принципи публічного управління в європейському контексті;
- дослідити еволюцію систем публічного управління у країнах Західної, Східної та Північної Європи.
- проаналізувати ключові моделі публічного управління: англосаксонську, континентальну, скандинавську;
- вивчити вплив глобалізації, цифровізації та директив ЄС на реформування управлінських систем;
- оцінити роль децентралізації та антикорупційних механізмів у підвищенні ефективності управління;
- дослідити успішні практики публічного управління у скандинавських країнах та визначити їхній потенціал для адаптації в Україні.
- ідентифікувати сучасні тенденції та особливості фінансування системи освіти України.

Об'єктом дослідження є системи публічного управління у країнах Європи, їхні особливості, реформаторські процеси та вплив на розвиток суспільства.

Предметом дослідження є принципи, моделі, механізми та практики публічного управління, характерні для європейських країн, а також їхній вплив на розвиток державного управління, зокрема у контексті впровадження реформ, децентралізації, цифровізації та забезпечення прозорості. Особливу увагу приділено аналізу впливу директив ЄС на модернізацію публічного управління та можливостям адаптації успішного європейського досвіду в умовах України.

Методи дослідження. У ході дослідження було використано такі методи:

- Порівняльний аналіз для вивчення моделей публічного управління в різних країнах.
- Історичний метод для аналізу еволюції систем управління.
- Системний підхід для комплексного дослідження впливу різних факторів (глобалізація, директиви ЄС, децентралізація) на реформування публічного управління.
- Статистичний аналіз для вивчення даних про ефективність впровадження реформ у різних країнах.

Для підготовки дослідження було використано різноманітну інформаційну базу яка базувалась на:

- Нормативно-правових актах ЄС, зокрема директивах та рекомендаціях щодо публічного управління.
- Аналітичних звітах міжнародних організацій (ОЕСР, Світовий банк, Програма розвитку ООН).
- Наукових публікаціях і дослідженнях у галузі державного управління.
- Даних статистичних агентств європейських країн та України.
- Практичному досвіді впровадження реформ в Україні, Польщі, Румунії, Франції, Німеччині та скандинавських країнах.

У результаті кваліфікаційної роботи було визначено основні принципи та тенденції публічного управління в європейських країнах, розкрито ключові етапи еволюції управлінських систем, що демонструють поступову трансформацію від бюрократичних до інноваційних підходів, виявлено переваги та недоліки англосаксонської, континентальної та скандинавської моделей управління, а також їхній потенціал для адаптації в Україні, оцінено вплив глобалізаційних процесів, цифрових технологій, децентралізації та директив ЄС на реформування публічного управління, проаналізовано

антикорупційні механізми та успішні практики, які забезпечують прозорість і довіру до влади, сформульовано рекомендації щодо використання європейського досвіду для вдосконалення державного управління в Україні, зокрема через впровадження скандинавських практик, цифровізації та децентралізації.